

~ סעודת מפסקת ~

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תשעה באב ושאר תעניות סימן תקנב סעיף ה
נוהגים לאכול עדשים עם ביצים מבושלים בתוכם, שהם מאכל אבלים. הגה: ויש נוהגים לאכול
ביצים קשים, שהוא ג"כ מאכל אבלים (הגהות מיימוני פ"ה).

משנה ברורה סימן תקנב ס"ק יג
מבושלים בתוכם - שנחשב כתבשיל אחד ומיירי כשאוכלן בבת אחת. ודוקא במקום
שדרכו לבשל כך כל השנה וכנ"ל בס"ג ובטור כתב עדשים או בצים וכ"כ הלבוש וכן המנהג
אצלינו שאוכלים בצים לבד משום אבילות וכמש"כ בהג"ה:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תשעה באב ושאר תעניות סימן תקנב

סעיף ו

מי שאפשר לו, לא יאכל בסעודה המפסקת אלא פת חריבה במלח וקיתון של מים. הגה: ויש
מחמירים לטבל אחר אכילתן פת באפר ולאכלו, על שם ויגרס בחצץ וגוי (איכה ג, טז).

סעיף ז

נהגו לישוב על גבי קרקע בסעודה המפסקת (ואין צריך לחלוץ מנעליו) (הגהות מיימוני ורמב"ם פ"ז וב"י).

סעיף ח

יש ליזהר שלא ישבו שלשה לאכול בסעודה המפסקת, כדי שלא יתחייבו בזימון; אלא כל אחד ישב
לבדו ויברך לעצמו.

~ דיני ט' באב ~

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תשעה באב ושאר תעניות סימן תקנד

סעיף א

תשעה באב אסור ברחיצה וסיכה ונעילת הסנדל ותשימש המטה, ואסור לקרות בתורה נביאים
וכתובים, ולשנות במשנה ובמדרש ובגמרא בהלכות ובאגדות, משום שנאמר פקודי ה' ישרים
משמחי לב (תהילים יט, ט) ותינוקות של בית רבן בטלים בו אבל קורא הוא באיוב ובדברים
הרעים שבירמיה; ואם יש ביניהם פסוקי נחמה, צריך לדלגם.

באר היטב ס"ק א

וכל הנזכר בסעיף זה אסור כל היום עד חשכה שהם מדינא דש"ס [בריתא תענית ל].

סעיף ב

ומותר ללמוד מדרש איכה ופרק אלו מגלחין, וכן ללמוד פירוש איכה ופירוש איוב.

סעיף י

נוטל אדם ידיו שחרית, וצריך ליזהר שלא יטול ידיו אלא עד סוף קשרי אצבעותיו.

סעיף יא

ולאחר שניגב ידיו ועדיין לחות קצת, מעבירים על עיניו; ואם היה לפלוף על גבי עיניו ודרכו לרחצם
במים, רוחץ ומעבירו ואינו חושש, דהוה ליה כטיט וכצואה שרוחץ כדרכו ואינו חושש.

סעיף יח

יש מי שאומר שלא יישן בליל ט"ב עם אשתו במטה, ונכון הדבר משום לך לך אמרינן נזירא.

משנה ברורה סימן תקנד ס"ק לז

(לז) ונכון הדבר - ועיין לקמן סי' תרט"ו דאסור ליגע באשתו כאלו היא נדה ואפשר דה"ה
בט"ב [כ"כ הד"מ] ומ"מ ביום יש להקל [מ"א]:

סעיף כ

אין שאלת שלום לחבירו בת"ב, והדיוטות שאינם יודעים ונותנים שלום, משיבים להם בשפה רפה
ובכבוד ראש.

משנה ברורה סימן תקנד ס"ק מא

(מא) אין שאלת שלום וכי' - וה"ה לומר לו צפרא טבא נמי אסור. וה"ה לשלוח דורון
לחבירו בט"ב אסור [אחרונים]:

משנה ברורה סימן תקנד ס"ק מב

(מב) לחבירו בט"ב - ולעם הארץ טוב שיודיע לו שהיום אסור ליתן שלום ולא יהיה לו
איבה עבור זה עליו:

סעיף כא
יש מי שאומר שלא ילך ויטייל בשוק, כדי שלא יבא לידי שחוק וקלות והתול.

סעיף כב
מקום שנהגו לעשות מלאכה ב'באב, עושין; במקום שנהגו שלא לעשות, אין עושין; ובכל מקום ת"ח בטלים, וכל הרוצה לעשות עצמו תלמיד חכם לענין זה עושה; ואפילו במקום שנהגו שלא לעשות, מותר ע"י אינו יהודי, אפילו בביתו; ופרקמטיא להרויח ולהשתכר במקום שנהגו שלא לעשות מלאכה, אסור; ובמקום שנהגו לעשות, מותר אלא שממעט שאפילו משנכנס אב ממעטין מלישא וליתן. הגה: ולא נהגו באיסור מלאכה כי אם עד חצות (מנהגים). ונהגו להחמיר עד חצות בכל מלאכה שיש בה שיהוי קצת, אפילו מעשה הדיוט; אבל דבר שאין בה שיהוי, כגון הדלקת נרות או קשירה וכדומה, מותרת. ולחלוב הפרות טוב לעשות על ידי אינו יהודי, אם אפשר באינו יהודי.

סעיף כג
ומלאכת דבר האבד מותר, כדרך שאמרו בחולו של מועד.

סעיף כד
כל העושה מלאכה בתשעה באב, אינו רואה סימן ברכה מאותה מלאכה.

סעיף כה
כל האוכל ושותה בת"ב, אינו רואה בשמחת ירושלים; וכל המתאבל על ירושלים, זוכה ורואה בשמחתה. וכל האוכל בשר או שותה יין בסעודה המפסקת, עליו הכתוב אומר: ותהי עונותם על עצמותם (יחזקאל לב, כז).

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תשעה באב ושאר תעניות סימן תקנה

סעיף א
ונהגים שלא להניח תפילין בתשעה באב שחרית, ולא טלית, אלא לובשים טלית קטן תחת בגדיו בלא ברכה; ובמנחה מניחים ציצית ותפילין, ומברכים עליהם.

סעיף ב
ויש מי שנוהג לשכב בליל תשעה באב מוטה על הארץ, ומשים אבן תחת ראשו. הגה: ויש לאדם להצטער בענין משכבו בליל תשעה באב, שאם רגיל לשכב ב'ב' כרים לא ישכב כי אם באחד (תוספות סוף תענית); ויש בני אדם משימים אבן תחת מראשותיהם, זכר למה שנאמר: ויקח מאבני המקום (בראשית כח, יא) שראה החורבן (מרדכי דמועד קטן). מיהו עוברות שאינן יכולין להצטער, אינן חייבות בכל אלה (תוספות). וימעט אדם מכבודו ומהנאתו בת"ב בכל מה שאפשר.

~ י' באב ~

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תשעה באב ושאר תעניות סימן תקנה סעיף א
בתשעה באב לעת ערב הציתו אש בהיכל ונשרף עד שקיעת החמה ביום עשירי, ומפני כך מנהג כשר שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין בליל עשירי ויום עשירי. הגה: ויש מחמירין [רק] עד חצות היום ולא יותר (הגהות מיימוני); אם חל תשעה באב בשבת ונדחה ליום א', מותר לאכול בשר ויין יום ב', אבל בלילה אסור מפני אבילות של יום (מהרי"ל).

משנה ברורה סימן תקנה ס"ק ב

כתב כה"ג דטוב שלא לשמש מטתו בליל יו"ד אם לא בליל טבילה או יוצא לדרך או בא מן הדרך:

משנה ברורה סימן תקנה

(ג) עד חצות היום - וה"ה [לאשקנזים] שלא לרחוץ במרחץ ולספר ולכבס עד חצות. וכשחל ט"ב ביום ה' שאז יום עשירי הוא ערב שבת מותר בכל זה לכבוד שבת:

R. Eli Mansour (dailyhalacha.com)

The practice of the Sefardim is to recite Birkat Ha'levana immediately following Arvit on Motza'ei Tisha B'Av; one must ensure not to recite Birkat Ha'levana until it is sufficiently dark that he derives benefit from the light of the moon. One may shave and take a hot shower immediately after Tisha B'Av, but it is forbidden to listen to music, eat meat and drink wine until sundown on the tenth of Av (the day following Tisha B'Av), even if this day falls on Erev Shabbat.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תשעה באב ושאר תעניות סימן תקס

סעיף א

משחרב בית המקדש, תקנו חכמים שהיו באותו הדור שאין בונים לעולם בנין מסוייד ומכוייר כבנין המלכים, אלא טח ביתו בטיט וסד בסיד ומשייר מקום אמה על אמה כנגד הפתח בלא סיד; והלוקח חצר מסויידת ומכויירת (פירוש מצויירת), הרי זו בחזקתה ואין מחייבים אותו לקלוף בכותלים.

סעיף ב

וכן התקינו שהעורך שלחן לעשות סעודה לאורחים, מחסר ממנו מעט ומניח מקום פנוי בלא קערה מן הקערות הראויות לתת שם; וכשהאשה עושה תכשיטי הכסף והזהב, משיירה מין ממיני התכשיט שנוהגת בהם, כדי שלא יהיה תכשיט שלם. וכשהחתן נושא אשה, לוקח אפר מקלה ונותן בראשו במקום הנחת תפילין. *הגה: ויש מקומות שנהגו לשבר כוס בשעת חופה, או לשום מפה שחורה או שאר דברי אבילות בראש החתן (כל בו).* וכל אלה הדברים כדי לזכור את ירושלים, שנאמר: אם אשכח ירושלים וגוי אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי (תהילים קלז, ו).

סעיף ג

וכן גזרו שלא לנגן בכלי שיר וכל מיני זמר וכל משמיעי קול של שיר לשמח בהם; *הגה: ויש אומרים דוקא מי שרגיל בהם, כגון המלכים שעומדים ושוכבים בכלי שיר או בבית המשתה (טור), ואסור לשומעם מפני החורבן; ואפילו שיר בפה על היין, אסורה שנאמר: בשיר לא ישתו יין (ישעיה כד, ט) וכבר נהגו כל ישראל לומר דברי תשבחות או שיר של הודאות וזכרון חסדי הקדוש ברוך הוא, על היין. הגה: וכן לצורך מצוה, כגון, בבית חתן וכלה, הכל שרי (תוספות וסמ"ג והגהות מיימוני).*

סעיף ד

וכן גזרו על עטרות חתנים, שלא להניח כלל, ושלא יניח החתן בראשו שום כליל, שנאמר: הסר המצנפת והרם העטרה (יחזקאל כא, לא); וכן גזרו על עטרות הכלה, אם היא של כסף, אבל של גדיל מותר לכלה; ודוקא לחתן וכלה, אבל בשאר כל אנשים ונשים לא גזרו.

סעיף ה

אסור לאדם שימלא פיו שחוק בעולם הזה.